Jana Albrechtová, Aleš Soukup

Medailon Olgy Votrubové u příležitosti jejích nedávných 80. narozenin

1 Autorský kolektiv knihy Obrazový průvodce anatomií rostlin (Academia 2017). Olga Votrubová uprostřed, zleva Aleš Soukup (oba z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy) a Milan Baláž (PřF Masarykovy univerzity), vpravo Alexander Lux (PřF Univerzity Komenského v Bratislavě) a Marie Kummerová (PřF MU). Brno 2017. Foto z archivu A. Luxe

2 Olga Votrubová při odběru vzorků na rybníku Rožmberk v r. 1997. Foto A. Soukup

RNDr. Olga Votrubová, CSc., se narodila 2. června 1942 v Táboře. Na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze nastoupila jako studentka již v r. 1959 a své diplomové téma vypracovala na katedře fyziologie rostlin. Od té doby na této katedře trvale působila a postupně převzala praktická cvičení a posléze i přednášky a stala se hlavní osobností zajišťující kontinuitu oboru anatomie a cytologie rostlin na PřF UK na několik posledních dekád. Od 80. let 20. století také zaváděla nové kurzy anatomie a morfologie rostlin. Jelikož v té době neexistovaly internetové zdroje a nebyly dostupné ani anglické učebnice, rozhodla se vytvářet vlastní učební texty anatomie rostlin. Napsala řadu vynikajících skript a učebnic, nebo se na nich významně spoluautorsky podílela. Tím zcela zásadně přispěla k rozvoji nejstarší školy anatomie rostlin na území tehdejšího Československa, založené prof. Bohumilem Němcem již koncem 19. století. Kvalitu těchto textů dokumentuje jejich trvalá obliba mezi studenty na různých českých a slovenských univerzitách, ale i to, že jsou používány jako oborový standard.

Je třeba připomenout, že Olga Votrubová velkou část svého produktivního věku strávila na PřF UK v nelehké době socialismu, který tlumil vědeckou spolupráci se zeměmi za železnou oponou, a nedopřál rozvoje na fakultě těm, kteří nebyli politicky dostatečně přijatelní. Proto získala titul CSc. teprve v r. 1988, během určitého předrevolučního uvolnění poměrů po mnohaletém čekání od odevzdání práce. Dále se věnovala výzkumu v oboru anatomie rostlin – zejména strukturním adaptacím na faktory prostředí u kulturních rostlin a později především u mokřadních rostlin. Začala také intenzivně publikovat se svými žáky v pozici seniorní autorky v prestižních časopisech oboru, jako je New Phytologist (např. Soukup a kol. 2007) nebo Annals of Botany (Seago a kol. 2005). O získání vědecko-pedagogických titulů po revoluci již neusilovala – přesto se jí podařilo prokázat excelenci jak ve výuce, tak v anatomickém výzkumu. Více se o jejím vědeckém a pedagogickém působení především v nelehkých dobách za komunistického režimu dočtete v článku o historii školy anatomie rostlin na následujících stránkách. Do Živy přispěla několika články i v minulosti, poprvé v r. 1999, společně s druhým autorem tohoto medailonu, na téma mokřadních rostlin, je rovněž pravidelně recenzentkou článků z oboru rostlinné fyziologie.

Olga Votrubová je navíc nesmírně laskavý člověk, s opravdovým zájmem o obor. Navázala na nejlepší z tradice prof. Němce, jedním z jejích učitelů byl i prof. Jaroslav Pazourek. Rozvíjet obor a jeho výuku během let po válce nebylo jednoduché. Po revoluci v r. 1989 se situace změnila – Olga Votrubová se stala tajemnicí katedry, později zástupkyní vedoucího katedry, členkou oborové rady tehdejšího vzdělávacího programu anatomie a fyziologie rostlin na PřF UK. A dále usilovně pracovala na rozvoji anatomické školy na tomto pracovišti.

Dne 18. října 2022 se na katedře experimentální biologie rostlin konal seminář k příležitosti jejího životního jubilea, kde vystoupila s přednáškou Historie anatomie rostlin na katedře experimentální biologie rostlin PřF UK. Seminář byl hojně navštívený (okolo 70 osob) a závěrem se ukázalo, že přišlo také mnoho jejích bývalých žáků. Když bylo publikum dotázáno, kdo v místnosti někdy paní doktorku požádal o konzultaci nebo s ní vědecky spolupracoval, objevil se les rukou – naprostá většina přítomných. Přijeli kolegové z Bratislavy, Brna, Českých Budějovic, Třeboně.

Olga Votrubová byla v prosinci 2022 oceněna stříbrnou pamětní medailí Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, kterou jí udělil děkan fakulty prof. Jiří Zima za celoživotní působení na původně katedře fyziologie rostlin, nyní katedře experimentální biologie rostlin, a za rozvoj oboru anatomie rostlin. Jménem jejích žáků i dalších kolegů v Čechách i na Slovensku jí děkujeme za to, že nás zasvětila do tajů tohoto nádherného oboru a také za její neúnavnou podporu a šíření optimismu.

Za milou a vždy velmi vstřícnou spolupráci děkuje i celá redakce Živy. Blahopřejeme paní doktorce k jubileu a těšíme se na její další zapojení v pokračování odkazu významných osobností rostlinné anatomie a fyziologie také v Živě.

© Nakladatelství Academia, SSČ AV ČR, v. v. i., 2023. Přetisk článků včetně obrázků se výslovně zapovídá. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.